

UDK 343(474.3)(07)
Kr210

U.Krastiņš, V.Liholaja
KRIMINĀLTIESĪBAS. SEVIŠĶĀ DAĻA. Mācību grāmata
Ceturtais papildinātais izdevums
Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2025, 1131 lpp.

Autori:

Uldis Krastiņš Dr.habil.iur., prof.
2., 3., 4., 11., 16., 18. nodaļa

Valentija Liholaja Dr.iur., prof.
1., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 14., 15., 17. nodaļa

© Uldis Krastiņš, 2025

© Valentija Liholaja, 2025

© Marina Selunskā, mākslinieciskais noformējums, 2025

© Tiesu namu aģentūra, makets, 2025

Izdevējs: Tiesu namu aģentūra
Baldones iela 1 B, Rīga, LV-1007
tnagramatas.tna.lv

Tiražētājs: SIA "Jelgavas tipogrāfija"

ISBN 978-9934-621-24-6

Saturs

Izmantotie saīsinājumi	10
Priekšvārds	11
1. nodaļa (<i>Valentija Liholaja</i>)	
Noziedzīgi nodarījumi pret cilvēci, mieru, kara noziegumi, genocīds	13
2. nodaļa (<i>Uldis Krastiņš</i>)	
Noziegumi, kas saistīti ar terorismu	56
3. nodaļa (<i>Uldis Krastiņš</i>)	
Noziegumi pret valsti	67
3.1. Noziegumu pret valsti jēdziens un sistēma.....	67
3.2. Noziegumi pret Latvijas valstisko neatkarību, teritoriālo vienotību un suverenitāti	68
3.3. Noziegumi pret Latvijas valsts varu un valsts konstitucionālo iekārtu	91
4. nodaļa (<i>Uldis Krastiņš</i>)	
Noziedzīgi nodarījumi pret dabas vidi	101
4.1. Noziedzīgu nodarījumu pret dabas vidi jēdziens un sistēma	101
4.2. Dabas vides kompleksie apdraudējumi	107
4.3. Faunas un floras apdraudējumi.....	128
4.4. Valsts īpaši aizsargājamo teritoriju un dabas objektu apdraudējumi	145
5. nodaļa (<i>Valentija Liholaja</i>)	
Nonāvēšana	152
5.1. Apstākļi, kas attiecas uz slepkavības objektīvajām pazīmēm	165
5.2. Apstākļi, kas attiecas uz slepkavības subjektīvajām pazīmēm	185
5.3. Slepkavība mīkstināšos apstākļos	198

6. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi pret personas veselību	218
6.1. Miesas bojājumu iedalījums pēc smaguma pakāpes.....	220
6.2. Miesas bojājumu nodarīšana pastiprinošos apstākļos.....	226
6.3. Miesas bojājumu nodarīšanas kvalifikācija pēc subjektīvās puses un nodalīšana no cita veida personas apdraudējumiem	238
6.4. Noziedzīgi nodarījumi, kas bīstami veselībai un dzīvībai	249

7. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi pret personas pamattiesībām un pamatbrīvībām	287
---	------------

8. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi pret personas brīvību, godu un cieņu	331
---	------------

9. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi pret tikumību un dzimumneaizskaramību	361
9.1. Noziedzīgi nodarījumi pret dzimumbrīvību un dzimumneaizskaramību.....	362
9.2. Noziedzīgi nodarījumi pret tikumību	387

10. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi pret ģimeni un nepilngadīgajiem	421
--	------------

11. nodaļa (*Uldis Krastiņš*)

Noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu	451
11.1. Noziedzīgu nodarījumu pret īpašumu jēdziens un sistēma.....	451
11.2. Mantas nolaupīšanas jēdziens.....	451
11.3. Mantas nolaupīšanas veidi.....	454
11.4. Mantkārīgi noziedzīgi nodarījumi bez nolaupīšanas pazīmēm	471
11.5. Mantas apdraudējumi bez iedzīvošanās nolūka.....	478

12. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā	484
12.1. Noziedzīgu nodarījumu tautsaimniecībā vispārīgs raksturojums	484
12.2. Noziedzīgi nodarījumi muitas darbības sfērā	485
12.3. Noziedzīgi nodarījumi finanšu un kredīta sfērā.....	506
12.4. Noziedzīgi nodarījumi uzņēmumu dienesta un ekonomiskās darbības sfērā.....	555
12.5. Nelikumīgas darbības ar akcīzes precēm.....	602
12.6. Noziedzīgi nodarījumi tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas sfērā	621
12.7. Noziedzīgi nodarījumi valsts ieņēmumu sfērā	633
12.8. Noziedzīgi nodarījumi lauksaimnieciskās ražošanas sfērā.....	653

13. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību	658
13.1. Noziedzīgi nodarījumi, kas apdraud sabiedrisko kārtību	658
13.2. Noziedzīgi nodarījumi pret sabiedrisko drošību, kas saistīti ar neatļautām darbībām ar ieročiem, munīciju, sprāgstvielām, speciāliem līdzekļiem.....	721
13.3. Noziedzīgi nodarījumi pret sabiedrisko drošību, kas saistīti ar speciālo drošības noteikumu pārkāpšanu.....	746
13.4. Noziedzīgi nodarījumi informācijas sistēmu drošības jomā.....	757
13.5. Noziedzīgi nodarījumi pret vispārējo drošību, kas saistīti ar drošības noteikumu pārkāpšanu bīstamu vielu, priekšmetu un materiālu aprites procesā	771
13.6. Noziedzīgi nodarījumi pret vispārējo drošību jaunu psihoaktīvu vielu, narkotisko un psihotropo vielu aprites jomā	777

14. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi pret satiksmes drošību	814
---	-----

15. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi pret pārvaldības kārtību	851
15.1. Pretdarbība varas un citām valsts institūcijām.....	851
15.2. Oficiālo dokumentu virzībai noteiktās kārtības apdraudējumi.....	861
15.3. Pārvaldības kārtības apdraudējumi, kas izpaužas speciālu noteikumu pārkāpšanā.....	872
15.4. Citi noziedzīgi nodarījumi pret pārvaldības kārtību.....	909

16. nodaļa (*Uldis Krastiņš*)

Noziedzīgi nodarījumi pret jurisdikciju	925
16.1. Noziedzīgu nodarījumu pret jurisdikciju jēdziens un sistēma.....	925
16.2. Nodarījumi, ko izdarījušas tiesībaizsardzības institūciju amatpersonas.....	926
16.3. Nodarījumi, ko izdarījušas personas, pret kurām piemēroti tiesiski piespiedu līdzekļi.....	934
16.4. Nodarījumi, ko izdarījušas personas, kuru pienākums ir palīdzēt vai nekavēt tiesībaizsardzības institūciju darbību.....	938
16.5. Nodarījumi, ko izdarījušas personas, kuru darbība izpaužas kā piesaistība noziedzīgam nodarījumam.....	962

17. nodaļa (*Valentija Liholaja*)

Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā	967
17.1. Noziedzīgu nodarījumu valsts institūciju dienestā vispārīgs raksturojums.....	967
17.2. Noziedzīgi nodarījumi, kas attiecināmi uz valsts amatpersonas pienākumu veikšanu.....	971
17.3. Valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu pārkāpšana.....	987
17.4. Kukuļošana un tai pietuvināti noziedzīgi nodarījumi.....	995

18. nodaļa (*Uldis Krastiņš*)

Noziedzīgi nodarījumi militārajā dienestā	1023
18.1. Noziedzīgi nodarījumi, kas izpaužas militārā dienesta pakļautības un dienesta pildīšanas kārtības pārkāpšanā	1026
18.2. Noziedzīgi nodarījumi militārās pārvaldes institūciju dienestā	1035
18.3. Noziedzīgi nodarījumi pret militārā dienesta mantas izmantošanas kārtību	1037
18.4. Noziedzīgi nodarījumi, kas izpaužas militārā dienesta pildīšanas speciālo noteikumu pārkāpšanā	1042
18.5. Noziedzīgi nodarījumi pret militārā dienesta pildīšanas kārtību kaujas apstākļos	1044
Izmantotie avoti	
1. Literatūra	1048
2. Tiesību akti	1056
3. Judikatūra un tiesu prakse	1087
4. Citi avoti	1121
Grāmatā komentēto Krimināllikuma pantu rādītājs	1125

Izmantotie saīsinājumi

- AAL – Administratīvās atbildības likums
- ANO – Apvienoto Nāciju organizācija
- CPL – Civilprocesa likums
- KL – Krimināllikums
- KPL – Kriminālprocesa likums
- Senāts – kasācijas instances tiesa Latvijas tiesiskajā sistēmā ar atšķirīgu nosaukumu dažādos laika posmos: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts (1995–2014), Latvijas Republikas Augstākā tiesa (2014–2018), Latvijas Republikas Senāts vai Latvijas Republikas Augstākā tiesa (kopš 28.11.2018.)

Priekšvārds

"Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Ceturtais papildinātais izdevums" ir mācību grāmata "Krimināltiesības. Sevišķā daļa" otrā un noslēdzošā daļa.

Grāmatas autori ir Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Krimināltiesisko zinātņu katedras profesore Dr.iur. Valentija Liholaja un Latvijas Universitātes emeritētais profesors Dr.habil.iur. Uldis Krastiņš.

Kopš grāmatas iepriekšējā izdevuma 2009.gadā ir pagājuši piecpadsmit gadi, un laikā no 2010.gada līdz 2024.gada 17.decembrim Krimināllikumā ir izdarīti grozījumi ar 46 likumiem no kopumā 83 pieņemtajiem likumiem par Krimināllikuma grozījumiem.

Ievērojamas izmaiņas ir arī likumā "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" (turpmāk arī – Īpašais likums) – no 2010.gada līdz 2024.gada 9.maijam tas grozīts ar 24 likumiem no kopumā 35 likumiem par Īpašā likuma grozījumiem.

Minētie grozījumi Krimināllikumu papildinājuši ar daudzām un dažādām formas un satura ziņā jaunām krimināltiesību normām, kas neapšaubāmi ietekmē šo normu praktisko piemērošanu.

Līdzīgi kā iepriekšējā mācību grāmatas izdevumā arī šajā noziedzīgu nodarījumu grupas analizētas pa nodaļām atbilstoši Krimināllikuma Sevišķās daļas uzbūvei. Krimināllikuma konkrēti panti un to daļas vai punkti iztīrīti atbilstoši noziedzīgu nodarījumu sastāva objektīvajām un subjektīvajām pazīmēm.

Krimināllikumā daudzas normas veidotas kā blanketas normas. Tas nozīmē, ka noziedzīgo nodarījumu objektīvās puses (nereti arī subjektīvās puses) pazīmes un to saturs meklējams citos avotos. Lai palīdzētu izprast Krimināllikumā formulēto šādu noziedzīgo nodarījumu sastāvu saturu un jēgu, grāmatā ietvertas atsauces uz citiem tiesību aktiem.

Noziedzīgu nodarījumu analīzē izmantotas krimināltiesību teorijas nostādnes, citu autoru viedokļi un raksturīgi tiesu prakses risinājumi vai arī norāde uz tiesu prakses apkopojosu analīzi prof. V.Liholajas darbos.

Grāmata paredzēta augstāko un citu mācību iestāžu tiesību zinātņu specializācijas bakalaura programmas "Krimināltiesības" apgūvējiem, kā arī

maģistrantiem un doktorantiem zināšanu apguvei un papildināšanai krimināltiesību Sevišķās daļas teorijas un prakses jautājumos.

Arī tiesībsardzības iestādēs strādājošie, citi krimināltiesību normu piemērotāji un ikviens interesents šajā grāmatā varēs rast atbildes uz Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sastāva analīzes teorētiskajiem pamatjautājumiem un krimināltiesību normu praktiskās piemērošanas risinājumiem.